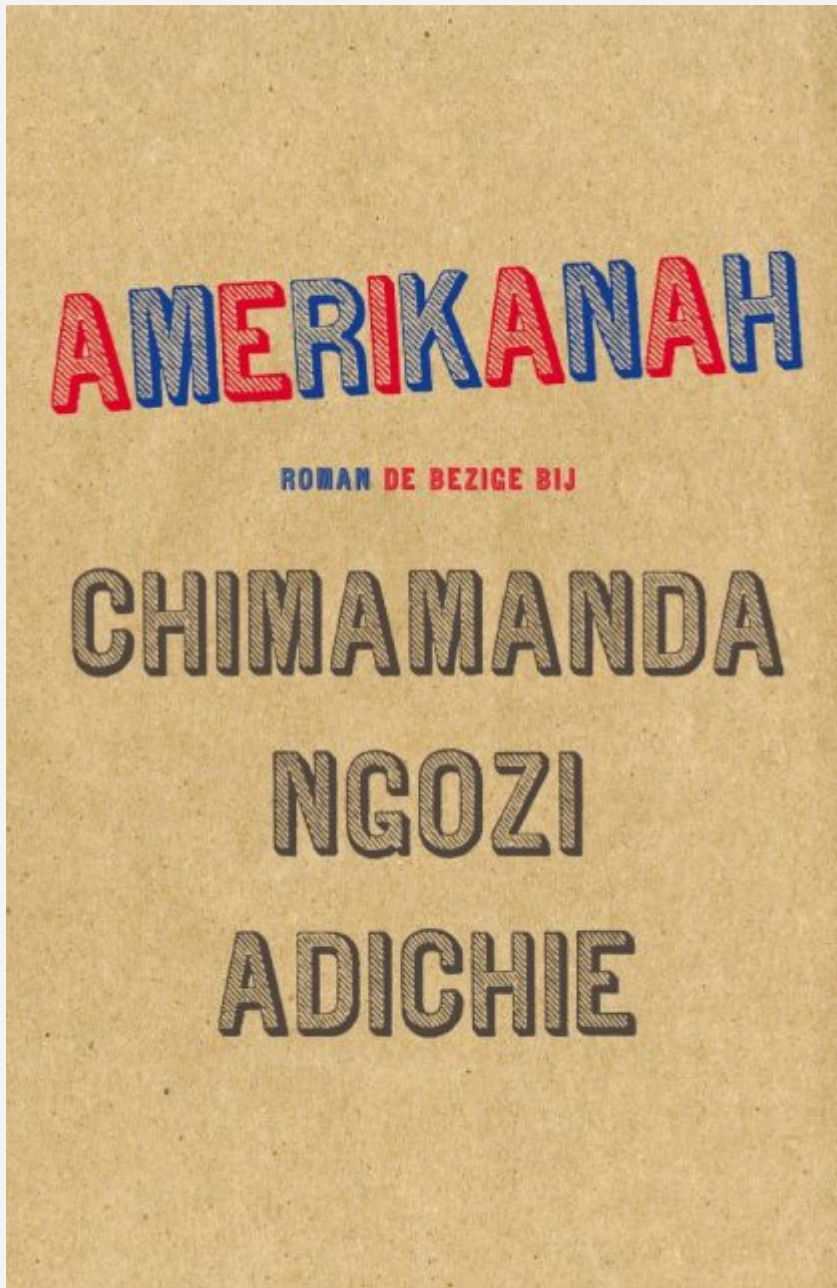

'Amerikanah' door Chimamanda Ngozi Adichie

Ifemelu en Obinze, leerlingen op een middelbare school in Lagos, zijn hevig verliefd op elkaar. Tijdens hun studie aan de universiteit bemoeilijkt de militaire dictatuur in Nigeria hun toekomst. Stakingen zijn aan de orde van de dag en iedereen focust zich op een vlucht naar het beloofde land: Amerika of Engeland. Het lukt Ifemelu om een beurs te krijgen en toegelaten te worden tot een Amerikaanse universiteit in Philadelphia. Ze neemt afscheid van haar vriendinnen die grappen dat ze hierna terug zal komen als een echte *Amerikanah*, een Amerikaanse. Met Obinze maakt ze het plan dat hij na de afronding van zijn studie in Nigeria naar Amerika zal komen. Eenmaal in Amerika ontmoet ze nieuwe mensen, knoopt vriendschappen aan, maar krijgt ook te maken met vernederingen en tegenslagen. Ze beseft steeds meer dat Amerika niet het beloofde land is, zoals het wel wordt afgeschilderd in Nigeria. Ze raakt in een depressie en verbreekt het contact met Obinze.

In Amerika komt ze in contact met een fenomeen waar ze zich steeds meer over verbaast: ras. Ze start een blog, waarin ze haar perspectief geeft als *Niet Amerikaan-se Zwarte* op de Amerikaanse samenleving, die steeds populairder wordt. Ondertussen probeert Obinze ook nog steeds een visum te krijgen voor Amerika. Dit wordt echter keer op keer afgewezen. Hij ziet geen uitkomst meer, totdat hij via zijn moeder naar Engeland kan vertrekken voor een aantal maanden. Vol hoop vertrekt hij naar Londen, maar hij komt hier terecht in de illegaliteit. Iets dat hij nooit had verwacht en hij wordt uiteindelijk Engeland uitgezet. Hij bouwt hier aan een nieuwe toekomst voor zichzelf. Ifemelu verlangt naar haar vaderland en keert eveneens terug naar Nigeria, dat net zo veranderd is als zij. Ifemelu en Obinze moeten beide weer zien te aarden in Nigeria, maar dat gaat niet zonder slag of stoot.

De thema's ras en verwachtingen van immigranten staan centraal in *Amerikanah* van Chimamanda Ngozi Adichie. Zij schetst een mooi beeld van immigranten vol toekomstdromen (Ifemelu, Obinze, tante Uju) die in een onbekend land een nieuw leven moeten beginnen. Kijk bijvoorbeeld naar Ifemelu die voor haar studie vertrekt naar Amerika en verblijft bij haar tante Uju, een arts. Tante Uju woont dan al vier jaar in Amerika en schildert haar leven in Amerika rooskleurig af naar haar familieleden in Nigeria: alles gaat goed en alles is prachtig. Eenmaal in Amerika ontdekt Ifemelu dat het beloofde land

waar iedereen zo vol van is niet zo geweldig blijkt te zijn. Tante Uju werkt zich rot om haar gezin in levensonderhoud te kunnen voorzien en om de examens te betalen, zodat ze in Amerika aan de slag kan als arts. Bovendien krijgen ze te maken met een ander obstakel: ras. Waar ras in Nigeria niet bestaat, worden ze hier met de neus op de feiten gedrukt: de zwarte gemeenschap staat onderaan de maatschappelijke ladder. De meeste zwarten zijn arm, onopgeleid en worden het meest gediscrimineerd. Zo heeft tante Uju een schoonmaakster die niet doet wat zij wil, omdat de schoonmaakster, een Latina, zichzelf ziet staan boven tante Uju, een zwarte. Eenmaal arts komt tante Uju regelmatig patiënten tegen die niet door haar behandeld willen worden, omdat ze (Nigeriaans) zwart is.

De Nigeriaanse cultuur en Ifemelu's perspectief op Amerika komt via Adichies woorden goed tot leven. Het perspectief van een Nigeriaanse op de Amerikaanse cultuur en hun maatstaven van schoonheid komt naar voren; het effect van de blanke of andere gemeenschappen op zwarten wordt besproken. Alles geeft Chimamanda Ngozi Adichie weer in scherpe observaties. Ze wijst je op zaken die normaal aan je voorbij gaan.

'Haar' is ook een belangrijk thema in het boek. In *Amerikanah* laat de schrijfster zien wat er komt kijken bij de verzorging van zwart haar. Zo moeten zwarte vrouwen chemicaliën gebruiken om hun haar te relaxen (stijlen). Ifemelu wil zich in het begin nog aanpassen aan Amerika en relaxt daarom haar haar. Wanneer ze later besluit haar haar natuurlijk te houden, merkt ze dat andere zwarten hier negatief op reageren. Zo zegt tante Uju dat haar haar op vlas lijkt. Een andere zwarte Amerikaanse man maakt weer een beledigende opmerking over haar haar als Ifemelu met haar vriend over straat loopt. Ook krijgt ze de vraag van een andere collega of ze een bepaalde statement wil maken op het moment dat ze haar haar kortwiekt (Ifemelu's hoofdhuid is flink beschadigd door de chemicaliën van de relaxers). Dit alles lijkt zo onwettelijk. Kennelijk staat het haar in Amerika voor meer dan je zou denken.

Amerikanah leest gemakkelijk weg, als een roman, maar is meer dan dat.

Voor mij was het een eyeopener. Ik weet nauwelijks iets over Nigeria en over de positie van Nigeriaanse immigranten in het buitenland. Ook het idee dat 'haar' een politieke betekenis kan hebben, omdat de meeste zwarte vrouwen normaal hun haar stijlen (overblijfsel uit het koloniale tijdperk volgens de oorspronkelijk Nigeriaanse) was voor mij nieuw. In Nederland speelt ras een kleinere rol dan in Amerika. Dat maakte het voor mij juist interessant om haar perspectief te lezen over dit onderwerp. In eerste instantie was ik enigszins terughoudend in het lezen van dit boek (rassenthema, politiek), maar Chimamanda Adichie verwoordt alles zo gemakkelijk en interessant dat ik na de eerste pagina's bleef doorlezen. Geen wonder dat ze de Chicago Tribune Heartland Prize for Fiction 2013 won met *Amerikanah*.

Uitgeverij	De Bezige Bij, 2013
Pagina's	509
Vertaald	uit het Engels door Hien Montijn (<i>Americanah</i>)
ISBN	978 9023 478 102

Recensie door Sereena, januari 2015